

Malmö stad

Fastighets- och gatukontoret

Datum

2019-08-28

Vår referens

Christian Röder

Utredningssekreterare

Direkttelefon

040-34 17 27

Tekniska nämnden

Sammanfattning

Malmö stads budget för 2019 innefattar ett uppdrag om klimatneutralt byggande enligt följande skrivning: ”Stadsbyggnadsnämnden, tillsammans med berörda nämnder, ges i uppdrag att ta fram strategier för klimatneutralt byggande.” Uppdraget syftar till att minska den klimatbelastning som bygg- och anläggningssektorn står för i dagsläget.

På stadsbyggnadsnämndens sammanträde den 11 april beslutades det att godkänna stadsbyggnadskontorets förslag till organisation och upplägg för budgetuppdraget Klimatneutralt byggande (se bilaga).

Uppdraget har lagts upp och drivs i två parallella spår.

Spår 1, det kommuninterna spåret, som syftar till att möjliggöra en kommunintern förflyttning, styrning mot och genomförande av klimatneutralt byggande. Här deltar stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, serviceförvaltningen genom stadsfastigheter samt fastighets- och gatukontoret. Stadskontoret, förskoleförvaltningen och grundskoleförvaltningen deltar vid behov. Arbetet drivs inledningsvis genom föreläsningar och workshops för att skapa en bredare förankring och förståelse för frågorna inom organisationen men också för att synliggöra stadens behov och möjligheter inom klimatneutralt byggande.

Spår 2, det externa spåret, drivs av de lokalt verksamma byggaktörerna. Det externa spåret syftar till att ta fram en gemensam grund att arbeta utifrån för de lokala byggaktörerna i Malmö. Malmö stad är representerat i dess samordningsgrupp. Byggaktörernas ambitioner avses sammanställas i ”*Lokal Färdplan Malmö 2030*”.

På fastighets- och gatukontoret har en projektledare utsetts och en arbetsgrupp håller på att formas.

Bakgrund

Malmö stads kommunfullmäktige har via budget för 2019 gett uppdrag till stadsbyggnadsnämnden att tillsammans med berörda nämnder ta fram strategier för klimatneutralt byggande med syftet att minska den klimatbelastning som bygg- och anläggningssektorn står för i dagsläget.

På stadsbyggnadsnämndens sammanträde den 11 april beslutades det att godkänna stadsbyggnadskontorets förslag till organisation och upplägg för budgetuppdraget Klimatneutralt byggande

I Miljöprogram för Malmö stad 2009–2020 finns ett övergripande mål att Malmö ska vara Sveriges klimatsmartaste stad. För att uppnå detta ambitiösa klimatmål behöver Malmö stads klimatarbete omfatta, utöver energi- och trafiksektorn, även bygg- och anläggningssektorn, eftersom denna sektor står för mer än 20% av den totala klimatbelastningen.

Bakgrunden, både till 2019 års budgetuppdrag om klimatneutralt byggande till stadsbyggnadsnämnden samt Miljöprogrammets mål om Malmö som Sveriges klimatsmartaste stad, står att finna i de internationella, nationella och lokala miljö- och klimatmålen enligt nedan.

Internationella åtaganden

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. Världens länder har åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid. Som första kommun i Sverige undertecknade Malmö stad *"A declaration of Cities Commitment to the 2030 Sustainable Development Agenda"*. Det innebär att senast år 2020 ska Malmö stad enligt kommunfullmäktige ha utvecklat en integrerad holistisk utvecklingsstrategi för att uppnå de globala målen år 2030 i form av en lokal Agenda 2030.

Nationella och regionala åtaganden

Utöver FN:s agenda 2030 har Sveriges regering uppmärksammat att en stor del av en byggnads klimat- och miljöbelastning är kopplad till själva byggprocessen. Den insikten har delvis bidragit till det nya nationella klimatpolitiska ramverket, vilket inkluderar Sveriges klimatlag som trädde i kraft 1 januari 2018, som kräver att hela Sverige är klimatneutralt senast 2045 för att sedan bli klimatpositivt. Detta innebär att bygg- och anläggningsprojekten behöver arbeta aktivt för att minska sina växthusgasutsläpp till 50% år 2030 samt nå netto noll utsläpp av växthusgaser år 2045. Malmö stad har via Klimatkommunerna också skrivit under den nationella färdplanen 2045 som bygg- och anläggningssektorn har överlämnat till regeringen. Regeringen uppmanar därutöver till en kraftig ökning av träbyggande.

På lokal nivå via Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Kommunförbundet Skåne beslutades 2018 om en ny Klimat- och energistrategi för Skåne, i vilken Malmö som geografi är inkluderat i målet: Ett klimatneutralt Skåne senast 2030.

Malmö stads byggande

Malmö stads miljöprogram, antaget av kommunfullmäktige i december 2009, har som ett av sina miljömål angett att Malmö ska vara den klimatsmartaste staden i Sverige och att år 2020 ska Malmö stads egen organisation vara klimatneutral och år 2030 ska hela Malmö försörjas till 100 % av förnybar energi. I översiktsplanen, antagen av kommunfullmäktige i maj 2018, anges strategier för resurseffektivitet och miljövänligt byggande. Byggandet i Malmö ska präglas av långsiktighet, smarta energilösningar och miljöanpassade materialval.

Samtidigt ska Malmö utvecklas som en attraktiv, tillgänglig och hållbar stad för en växande befolkning. Fram till 2030 kommer det byggas mycket i Malmö. Det beslutade Storstadspaketet innebär byggande av omfattande infrastruktur, minst 28 550 bostäder, ett stort antal förskolor, skolor och andra kommunala byggnader samt kontor, verksamhetslokaler och parkeringshus.

Detta innebär bland annat en fördubblad bostadsproduktion jämfört med år 2015, vilket sammantaget gör att Malmö stads klimatbelastning kommer att öka kraftigt. Utöver Storstadspaketet sker dessutom omfattande renovering och anpassning av den redan befintliga staden. Allt detta behöver sättas i relation till de miljö- och klimatmål som gäller både internationellt och nationellt.

Uppdragets organisation och planerade upplägg

Stadsbyggnadskontoret har fått samordningsuppdraget att tillsammans med berörda förvaltningar utreda och ta fram förslag till strategier för Malmö stad med fokus på klimatneutralt byggande. Uppdraget har delats upp i två parallella spår för att möjliggöra en gemensam utveckling för hela Malmö, både för stadens eget byggande dvs de kommunala bolagens byggande samt för de lokala privata aktörerna inom bygg- och anläggningssektorn.

Spår 1 – kommuninternt spår för stadens planerande och byggande förvaltningar

Det kommuninterna spåret fokuserar på Malmö stads tekniska förvaltningar som tillsammans ger förutsättningar för och bygger stadens egna bygg- och anläggningsprojekt. Spårets syfte är att möjliggöra och skapa förutsättningar för en kommunintern förflyttning, styrning mot och genomförande av ett successivt klimatneutralt byggande till år 2030.

I februari tillsattes en projektledargrupp med representanter från varje berörd förvaltning; stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, fastighets- och gatukontoret samt serviceförvaltningen via stadsfastigheter.

Miljöprogrammets projektledare är adjungerad till gruppens möten då de kommande strategierna för klimatneutralt byggande kommer att införlivas i det kommande Miljöprogrammet. Vid behov tillkommer också företrädare från stadskontorets ekonomiavdelning, utifrån finansiella frågor som gröna lån och obligationer kopplade till klimatneutralt byggande, samt företrädare från förskole- och grundskoleförvaltningarna då de som beställare av stadens byggprojekt inom utbildningssektorn ställer krav på byggnationen utifrån given budget.

Under våren 2019 påbörjades en föreläsnings- och workshopserie som en del i processen för att inom de berörda förvaltningarna öka medvetande och kunskap avseende klimatneutralt byggande, men också för att skapa en bredare förankring av frågorna generellt inom organisationen. Det ger också förvaltningarna en möjlighet att se vilka typer av behov som finns, vilka kompetenser och resurser som kommer att behövas och vilka möjligheter det klimatneutrala byggandet kan öppna upp för inom flera olika områden såsom sysselsättning, digitalisering, social hållbarhet, återbruk och cirkulär biobaserad ekonomi. Aktiviteterna riktas främst till projektledarna och förvaltningarnas arbetsgrupper, men är i mån av plats också öppna för övriga medarbetare inom de berörda förvaltningarna inklusive förvaltningarna kopplade till beställarfunktionen såsom exempelvis förskoleförvaltningen.

Under hösten 2019 påbörjas det interna arbetet med själva framtagandet av förslag till interna strategier inom respektive förvaltning. Strategiernas syfte är att underlätta för Malmö stad att som organisation nå ett klimatneutralt byggande år 2030. De samlade strategierna för klimatneutralt byggande ska redovisas i kommande Miljöprogram samt i kommunens målkedja och Agenda 2030 arbete.

Det kommer fortsatt anordnas aktiviteter med syftet att få en kunskapshöjning, möjliggöra för nätverkande och erfarenhetsåterkoppling. Aktiviteterna avses vara gemensamma tillsammans med det externt aktörsdrivna spår 2 Lokal Färdplan Malmö 2030.

Spår 2 – externt aktörsdrivet spår för lokalt verksamma byggaktörer i Malmö

Det externa spåret drivs av byggaktörerna aktiva i Malmö genom en samordningsgrupp som de samlat. Det externa spåret syftar till att ta fram en gemensam grund att arbeta utifrån för de lokala byggaktörerna i Malmö. Byggaktörernas ambitioner avses sammanställas i ”Lokal Färdplan Malmö 2030”, som är en lokal fördjupning av den nationella färdplan 2045 som bygg- och anläggningssektorn på nationell nivå har tagit fram. Lokal Färdplan Malmö 2030 utgör grunden för den byggaktörsdrivna gemensamma förflyttningen för Malmö som geografi från konventionellt byggande till klimatneutralt byggande. Malmö stad stödjer arbetet och är representerat i samordningsgruppen för Lokal Färdplan.

Under våren 2019 har samordningsgruppen anordnat ett flertal workshops kring framtagandet av de lokala byggaktörernas ambitioner och åtaganden när det gäller klimatneutralt byggande. Avsikten är att ha en förankrad Lokal färdplan i maj som flertalet byggaktörer aktiva i Malmö ställer sig bakom. Lokal Färdplan Malmö 2030 blir den gemensamma grunden för det arbete som behöver göras för att nå ett klimatneutralt byggande år 2030.

Den 2–3 april erbjöds aktörer inom byggbranschen möjligheten att delta på studieresan ”*Wood on Wheels*” som anordnas av Träbyggnadskansliet och föreningen Hållbart byggande i syd med fokus på nätverkande, kunskapsinhämtning och inspiration inom klimatneutralt byggande och träbyggnation.

Lokal Färdplan Malmö 2030 presenterades och offentliggjordes på Urban innovation-konferensen som hölls i Malmö den 15 maj. Byggaktörerna presenterade även Lokal Färdplan Malmö 2030 vid olika event under Almedalsveckan i juli. Mer information finns på <http://lfm30.se/>

Arbetet på fastighets- och gatukontoret

Fastighets- och gatukontoret deltar i arbetet rörande framtagandet av strategier för klimatneutralt byggande. En projektledare har utsetts, Christian Röder, och arbetsgruppen byggs succesivt ut med fler kompetenser från förvaltningen.

Under framtagandet av strategierna kommer även en bedömning av, där så är möjligt, ekonomiska konsekvenser att göras.

Strategier för klimatneutralt byggande kommer att tas upp för beslut vid tekniska nämndens sammanträde 2019-11-22.

Ansvariga

Christian Röder